

ته وايې چې نبي (عليه السلام) ته يې نسبت شوی وي.
چې د حديث متن ته رسېږي.
ته وروسته پيلېږي.
چې په داسې قواعدو مشتمل وي چې د سند او
دل کيږي.
بېلول.

دريو يا له دريو څخه زياتو
يې ته نه وې رسېدلی.
طبقه کې له دوو څخه کم نه
کړی وي.

له دې پلوه چې چا ته يې نسبت شوی دی
الله
حديث
مرفوع
موقوف
مقطوع

مسند
متصل
زياده ثقه
متابع او
شاهد

هغه ته وايې چې په ښکاره متصل وي، خو راوي يې د
سند په مينځ کې زياتوالی کړی وي.
حديث هغه ته وايې چې مقبول راوي له هغه کس سره
مخالفت کړی وي چې له ده څخه ثقه وي.
حديث هغه ته وايې چې په کلماتو کې لفظاً يا معناً
داسې تغيير راغلی وي چې د ثقاتو سره مخالف وي
هغه حديث ته وايې چې په داسې مختلفو طريقو سره
روایت شوی وي چې په قوت کې سره برابر وي او د
راوي عدم ضبط ورڅخه معلوميږي.
هغه حديث ته وايې چې په سند يا متن کې يې د تقديم،
تاخير يا په بله طريقه سره يو لفظ په بل لفظ سره بدل
کړای شوی وي.

د حديث ډولونه

مونږ ته د رارسېدو له پلوه

متواتر

متواتر: هغه حديث ته وايې چې دومره ډېرو کسانو روايت کړی وي، چې د هغوی په دروغو يو
ځای کېدل عاده ناشونی وي.
د متواتر ډولونه: متواتر په دوه ډوله دی، لفظي، معنوي:
لفظي: هغه متواتر حديث ته وايې چې لفظ او معنی يې دواړه په تواتر سره روايت شوي وي.
معنوي: هغه متواتر حديث ته وايې چې معنی(مفهوم) يې په تواتر سره روايت شوی وي.

دا بيا په دوه ډوله دی: صحيح لذاته: هغه حديث ته وايې چې سند
يې متصل وي، روايان يې له پيل څخه تر پايه د عدل او پوره ضبط
څښتنان وي، شاذ او معلل نه وي.
صحيح لغیره: هغه حسن لذاته حديث ته وايې چې د همدې په شان
يا له دې څخه په قوي بلي لارې روايت شوی وي.
دا بيا په دوه ډوله دی: حسن لذاته: هغه حديث ته وايې چې سند
يې متصل وي، روايان يې عادلان وي، خو ضبط يې پوره نه وي، شاذ،
او معلل هم نه وي.
حسن لغیره: هغه ضعيف حديث ته وايې چې په بېلا بېلو لارو
روایت شوی وي، خو فسق او کذب د راوي د ضعف سبب نه ي.

هغه مقبول حديث ته وايې چې د خپل سيال له
تعارض څخه خوندي وي .
هغه مقبول حديث ته وايې چې د خپل سيال له
تعارض څخه خوندي نه وي، خو د دواړو يو
ځای کول شونې وي.
دشارع له طرفه مخکينی حکم په وروستي حکم
باندي پورته کول، نو لومړني حکم ته منسوخ او
وروستي حکم ته ناسخ وايې.

هغه حديث ته وايې چې د سند له پيل څخه يې
يو يا زيات روايان پر لېسې حذف شوي وي.
هغه حديث ته وايې چې په پای د سند کې يې له
تابعې وروسته راوي (صحابي) حذف شوی وي.
هغه حديث ته وايې چې دوه يا زيات روايان يې پر
لېسې حذف شوي وي.
هغه حديث ته وايې چې متصل نه وي(معلق،
معضل او مرسل نه وي).
هغه حديث ته وايې چې ظاهراً سعي وي، خو په
سند کې يې پټ عيب وي . تدليس به دوه ډوله دی: تدليس
الاستاد/التسويه، تدليس الشيوخ
هغه ته وايې چې راوي د شک په صېغې سره له داسې کس
څخه روايت وکړي چې ده ورسره لېدلي وي او يا يې همعصره
وي خو څه يې ترينه اورېدلي نه وي.
هغه حديث ته وايې چې په "ان" سره روايت شوی
وي.
هغه حديث ته وايې چې په "عن" سره روايت شوی
وي.

معلق
مرسل
معضل
منقطع
مدلس
مرسل خفي
مؤنن
معنعن

مردود له اسناد نه د غورځېدلو په سبب
يا يې له اسناد څخه نيو يا ډېرو روايانو
د غورځېدلو په سبب

هغه حديث ته وايې چې په رسول الله (صلی الله عليه
وسلم) پورې په دروغو تړل شوی وي.
هغه حديث ته وايې چې په سند کې يې په دروغو تورن
راوي وي.
هغه حديث ته وايې چې ضعيف راوي له ثقه راوي
څخه مخالف روايت کړی وي.
هغه حديث ته وايې چې ظاهراً سعي وي، خو پټ عيب
پکښې پيدا شي چې صحت ته يې تاوان رسوي.
هغه حديث ته وايې چې سند يې بدل شوی وي، او يا
په متن کې يې له فصله داسې څه زيات کړل شي چې
د متن برخه نه وي.

موضوع
متروک
منکر
معلل
مدرج

به راوي کې د طعن (خاې) په سبب د مردود ډولونه
المزيد في متصل
الأسانيد:
شاذ
مصحف
مضطرب
مقلوب

مقبول
د مرتبو له پلوه
د مرتبو له پلوه
د عمل او نه عمل له پلوه

المحكم
مختلف الحديث
الناسخ و المنسوخ

آحاد
د خبر واحد د قوت او ضعف له پلوه
خبر واحد: هغه حديث ته وايې چې
د متواتر شرطونه پکښې نه وي.

مردود
ورکونکي ريښتوني ته يې ترجيح نه وي
ورکړل شوې.

د قبول او رد تر منځ مشترک

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library